

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14176/2024
03.07.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Јелице Бојанић Керкез и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца „Пројектоградња-конструкт“ доо Ковин, чији је пуномоћник Никола Мађинца, адвокат из ..., против тужене Републике Србије - Министарство правде, Привредни суд у Панчеву, коју заступа Државно правобранилаштво - Одељење у Пожаревцу и АА, судије Привредног суда у Панчеву чији је пуномоћник Иван Милосављевић адвокат из ..., ради заштите од дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3802/23 од 26.12.2023. године, у седници одржаној 03.07.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3802/23 од 26.12.2023. године у ставу првом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ, као неодозвољена, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 3802/23 од 26.12.2023. године у ставу другом изреке.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Смедреву П 38/22 од 26.10.2022. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев да се утврди да је тужена Република Србија дискриминаторски поступала у поступку пред Привредним судом у Панчеву П 173/20 на начин наведен у овом ставу изреке. Ставом другим изреке, одбачена је као неодозвољена тужба у делу којим је тражено да се утврди да је тужени АА, судија Привредног суда у Панчеву, дискриминаторски поступао у поступку пред Привредним судом у Панчеву П 173/20, на начин наведен у овом ставу изреке, као и да се наложи туженима предузимање радњи у погледу доношења и објављивања одлука и поступања у поступку пред Привредним судом у Панчеву П 173/20 а поводом пресуде тог суда од 04.02.2021. године, на начин наведен у овом ставу изреке. Ставом трећим изреке одбијен је захтев туженог АА за одређивање акторске кауције. Ставом четвртим изреке одбијен је захтев туженог АА да суд одреди привремену меру којом ће обавезати тужиоца да на рачун депозита Вишег суда у Смедреву уплати износ од 100.000,00 динара на име обезбеђења плаћања трошкова судског поступка. Ставом петим изреке

одбијен је захтев тужиоца из поднеска од 31.08.2022. године којим је тражио да суд изврши своју правоснажну одлуку која је донета кроз поуку о садржини одговора на тужбу П 38/22 од 01.06.2022. године и да је наведена одлука у односу на тужену постала извршна. Ставом шестим изреке, одбачени су захтеви тужиоца из поднеска од 31.08.2022. године којим је тражио да се утврди да се одговори на тужбу тужених не сматрају правним актима којим су тужени одговорили на тужбу, односно да су исти ништави и неважни, као недозвољен. Ставом седмим изреке обавезан је тужилац да туженој Републици Србији на име трошкова парничног поступка накнади износ од 9.000,00 динара. Ставом осмим изреке обавезан је тужилац да туженом АА на име трошкова парничног поступка накнади износ од 23.700,00 динара.

Решењем Вишег суда у Смедреву П 38/22 од 24.01.2023. године одбијен је предлог тужиоца за доношење допунске пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 3802/23 од 26.12.2023. године ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставовима првом, другом, петом, шестом, седмом и осмом изреке. Ставом другим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђено решење првостепеног суда од 24.01.2023. године. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП која је учињена у поступку пред другостепеним судом, из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, прекорачења тужбеног захтева, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Испитујући побијану одлуку у смислу одредаба члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је нашао да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности, нити је дошло до пропуста у примени или погрешне примене које од одредаба ЗПП због којих се ревизија може изјавити по члану 407. став 1. ЗПП. Другостепени суд је прихватио чињенично стање утврђено првостепеном пресудом и оцену доказа, као и примену материјалног права, те поступајући у складу са чланом 396 став 1. и 2. ЗПП оценио битне жалбене наводе и навео разлоге које је узео у обзир по службеној дужности, у датом образложењу пресуде. Чињеница да је првостепеном пресудом одлучено о недозвољености тужбе у делу који се односи на поступање туженог судије не чини побијану одлуку незаконитом на основу члана 295. ЗПП, па чињеница да то није учињено у поступку претходног испитивања тужбе без утицаја је на правилност побијане одлуке.

Према утврђеном чињеничном стању, у парници коју је тужилац водио пред Привредним судом у Панчеву против тужене Основне школе "Бранко Радичевић" из Уљме, донета је пресуда Привредног суда у Панчеву П. 173/20 од 04.02.2021. године, којом је делимично одбачена тужба тужиоца "Пројектградња - конструктор" ДОО Ковин

против тужене Основне школе "Бранко Радичевић" из Уљме, одбијен је тужбени захтев за накнаду штете од 8.000,00 динара према истом туженом и тужбени захтев којим је тражено да се утврди да је између тужиоца и туженог закључен уговор о извођењу грађевинских радова на замени кровног покривача на објекту старе зграде школе у Уљми даном доношења одлуке туженог о додели уговора у поступку јавне набавке мале вредности ЈН бр. 1/16 од 22.06.2016. године. Тужиочева жалба на ову пресуду је одбијена пресудом Привредног апелационог суда Пж 2671/21 од 30.09.2021. године. Тужбом поднетом у овом спору тужилац тражи утврђење да је дискриминисан поступањем тужених према њему на начин да је Привредни суд у Панчеву одбио да објави пресуду како је прописано одредбама из члана 352 став 1 у вези члана 353 став 1 и 4 ЗПП и одредбом из члана 126 Судског пословника, да због необјављивања пресуде суд није могао да постане везан пресудом, да пресуда због необјављивања нема прописно сачињени изворник, да се због тога сматра непостојећом и да је до пропуштања ових службених радњи дошло с обзиром на својства тужиоца као привредног друштва у приватној својини, његову повезаност са другим правним лицима, територијалној припадности и личним својствима оснивача и законског заступника, ближе наведених у тужби.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања правилан је закључак нижестепених судова да тужилац није био дискриминисан радњама тужене Републике Србије, нити је на страни тужене било дискриминитарског понашања према тужиоцу. Одредбом члана 21. Устава РС утврђено је да су пред уставом и законом сви једнаки, да свако има право на једнаку законску заштиту без дискриминације и да је забрањена свака дискриминација, непосредна и посредна по било ком основу а нарочито по основу расе, пола, националне припадности, друштвеног порекла, рођења, вероисповести, политичког и другог уверења, имовног стања, културе, језика, старости и психичког и физичког инвалидитета. Забрана дискриминације зајамчена је међународним правним изворима Европском конвенцијом за заштиту људских права и основних слобода (члан 14. и члана 1. Протокола број 12. уз Европску конвенцију), као и Међународним пактом о грађанским и политичким правима (члан 26.). Закон о забрани дискриминације („Службени гласник РС“ број 22/09) у члану 2. став 1. тачка 1. прописује да изрази дискриминација и дискриминаторско поступање означавају свако неоправдано прављење разлике или неједнако поступање односно пропуштање (искључивање, ограничавање или давање првенства) у односу на лице или групе као и чланова њихових породица или њима блиска лица на отворен и прекривен начин на који се заснива на неком личном својству.

Одредбом члана 142. став 2. Устава Републике Србије („Службени гласник РС“ број 98/2006), која је по садржини одговара одредби Амандмана IV и VI Акта о измени Устава Републике Србије („Службени гласник РС“ број 16/2022), односно сада чланова 144. став 1. и 144. Устава Републике Србије, прописано је да су судови самостални и независни у свом раду, да судску одлуку може испитати само надлежни суд у законом прописаном поступку и да судови суде на основу Устава, Закона и других општих аката када је то предвиђено законом, опште прихваћеним правилима међународног права и потврђених међународних уговора.

Из цитираних одредаба произлази да је најбитнија карактеристика дискриминације прављење разлике између лица које тврди да је дискриминисано и

других лица у истој или упоредивој ситуацији, која при том мора бити неоправдана и мора бити везана за неко лично својство дискриминисаног лица. Према члану 45. став 2. Закона о забрани дискриминације, тужилац мора да учини вероватним да му је због неког личног својства повређено људско или мањинско право зајамчено уставом што је неопходна претпоставка да би се могла утврдити повреда начела забране дискриминације. Уколико неоправдано неједнак третман нема за основ лично својство онда може бити реч о неком другом забрањеном противправном понашању, али не и о дискриминацији. Тужилац је као правно лице тражио заштиту од дискриминаторског понашања тужених у поступку пред Привредним судом у Панчеву, а лично својство које тужилац наводи као основ дискриминације су статусно иступање кроз правни промет са конатацијом власништва тужиоца на својини тужиоца која представља својину удружења, територијалну припадност власника тужиоца, на области остваривања циљева власника тужиоца односно класификације делатности власника тужиоца на повезаном лицу у смислу закона, на радном пореклу законског заступника тужиоца који је уједно био и један од оснивача, на политичком убеђењу законског заступника тужиоца и чланства у партијама односно политичкој различитости без обзира на припадност или не одређеном политичком чланству, стручној оспособљености, старосној доби и имовном стању законског заступника, здравственој способности законског заступника и његовом интелекту, на јавном изражавању његових ставова, на језику на ком законски заступник тужиоца пише писмена, на стручној оспособљености законског заступника тужиоца, односно његовог правничког знања. Ова својства су својствена физичком лицу, а не и тужиоцу као правном лицу, због чега су правилно закључили нижестепени судови да је неоснован захтев за утврђење дискриминаторског понашања тужене Републике Србије према тужиоцу као правном лицу и правилно одбили тужбени захтев, због чега се неосновано ревизијом побија правилност примене материјалног права.

Оспоравање правилности утврђеног чињеничног стања није дозвољен ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Такође, неосновано се ревизијом побија правилност одлуке о одбачају тужбе према туженом судији, с обзиром да је тужба против судије са захтевом за утврђење да је исти поступајући у предмету вршењем судијске функције процесном радњом или одлуком повредио неко људско право странке зајамчено уставом и законом недозвољена. Код јасних правила постојања имунитета и непостојања непосредне одговорности судије за евентуалне грешке и пропусте у обављању судске функције а сходно одредбама чланова 142, 144. и 148. Устава Републике Србије и чланова 1., 5., 6. и 22. Закона о судијама („Службени гласник РС“ број 10/2023), не представља захтев о коме се може расправљати и одлучивати у смислу члана 1. ЗПП и у том смислу не ужива судску заштиту. Заштита странке јасно је дефинисана и обезбеђена кроз Уставом и законом прописана правила о одговорности државе са правом регреса против судије, због чега су правилно нижестепени судови одбацили тужбу тужиоца према туженом судији па су супротни наводи ревизије без основа.

Правилно је одбачена и тужба у делу захтева да се наложи туженима предузимање радњи у погледу доношења и објављивања одлука и поступања у поступку пред Привредним судом у Панчеву П 173/20. Налог да се предузму одређене процесне радње у једном поступку, може да изда само суд који одлучује у поступку по

редовним и ванредним правним лековима или Уставни суд у поступку по уставној жалби, те је правилан закључак нижестепених судова да је недозвољена тужба са захтевом да се наложи туженој и суду као њеном органу да предузима одређене процесне радње у другом поступку.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије али их није посебно образлагао ценећи да нису од утицаја за доношење другачије одлуке, у складу са овлашћењима из члана 414. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога на основу члана 414. став 1. Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Оцењујући дозвољеност ревизије изјављене против правноснажног решења другостепеног суда којим је потврђено решење првостепеног суда којим је одбијен предлог тужиоца за доношење допунске пресуде на основу члана 420. став 1. ЗПП Врховни суд је утврдио да је ревизија недозвољена.

Према члану 420. став 1. ЗПП странке могу изјавити ревизију против решења другостепеног суда којим је поступак правноснажно окончан. У конкретном случају ревизија је изјављена против решења којим је одбијен предлог тужиоца за доношење допунске пресуде којим решењем се поступак правоснажно не окончава, нити се ради о решењу против кога је ревизија увек дозвољена у смислу члана 420. став 3., 4. и 5. ЗПП, због чега је применом члана 413. ЗПП одлучено као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић